

er
2-12

k!

yd 2939

A
tlan.

rtós

k

aban
aktár-

RG

n 12.
amára
sz

R

sz-

ládagyár

1 sz

Ára 4 lej

WIKI

ESZÉK POLITIKAI NAPILAP

Ramaszter Robert

Budapest

2 II. 8.

Egy évre — 340
Egy hónapra — 80
Egy szám ára pályaszo-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5

Ünnepszünetekben
Egy hónapra — 85
Egy szám — 150

1925 január 8 Csütörtök

Csaj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 5. szám

5685. Tévét 12

Goldis vádjai

Goldis László, a nemzeti párt kilépéssel fenyegető diszidenseinek vezére, a napokban feltűnéskeltő nyilatkozatot tett egy aradi magyar lap munkatársa előtt, amely méltán kelt het megdöbbenést az összes romániai kisebbségekben. Goldis mindenképp a magyarságot vadolja meg azzal, hogy a kommunistákkal pártal, majd a zsidóságról mondja el a következő néhány ellenséges szót:

— Mélyen sajnálom az ország zsidóságának magatartását is. Különösen itt Erdélyben a zsidó folyton tüntet a maga magyarságával. Kihívó magatartása minden igaz beszéd megdöbbenést. Ez a kihívó magatartás a román tanuló ifjúságnak mélyen sajnálatos ellenakcióját váltotta ki. Az erdélyi zsidóság gyermekeit ma is inkább a római katolikus iskolába küldi, mintsem az állami intézetekbe. Ez a magatartás rendkívül megnehezíti az ország politikai konszolidációját s előbb-utóbb nagyobb krízist idézhet elő, amely semmi esetre sem fog a zsidóság előnyére válni. Ezt az ellenséges magatartást nem lehet a közállapotok elég sajnálatos hiányosságaival menteni.

Nagyon sajnálatos tünetnek tartjuk, hogy Goldis László, aki szélsőséges nacionalizmusa ellenére is eddig komoly és fajsúlyos politikus körében állott, most szintén a türelmetlen és logikátlan demagógia eszközeihez nyúl. Mert mi egyéb ez a vádaskodásokról és meggondolatlan általánosításokról tartalmazó nyilatkozat, mint olcsó hatást kereső demagógia. Goldis László éppoly jól tudja, mint mi, hogy az erdélyi zsidóság nem tüntet folyton a magyarságával, egyrészt azért, mert a zsidóság túlnyomó nagy többsége immár szabított a mult asszimilációs törekvéseivel és minden fenntartás nélkül zsidó nemzetiiségének vallja magát, másrészt az az eleselyező számú zsidó csoport, amely még ma is magyarsághoz tartozónak érzi magát, szintén nem tüntet ezzel a politikai felfogásával, egyazonért, mert erre semmi oka nincsen. Ha akadnak egyesek, akik a maguk felelősségére meggondolatlan kijelentéseket tesznek, ebből senki, de legkevésbé egy olyan komoly politikus, mint Goldis, nem vonhat le általános következtetést az egész zsidóságra. A zsidóságnak meg vannak a maga hivatalos szervezetei és csak ezeknek az állásfoglalásából szabad következtetéseket levonni a zsidóság magatartására nézve.

A legjellemzőbb azonban a Goldis nyilatkozat menteltárára az, amit az antiszemita diákközlönyökről mond. Eszerint a román tanuló ifjúság ellenakcióját a zsidóságnak "kihívó" magyarbaráttsága váltotta ki. Egészen meglepő és az állítás, mert közvélemény szerint a diákközlöny Jassiból indult ki, ahol egyáltalán nincsenek magyar zsidók. Itt Erdélyben is, az antiszemita mozgalom első kibukkanása a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeit és az Uj Kelet nyomdáját rombolta szét, tehát olyan intézményeket sujtott, amelyek a legszögesebb ellenében állnak a magyarság felé asszimiláló zsidókkal. Nehézzen hihető tehát, hogy a diákság azért támadt ezen intézmények ellen, mert tüntettek volna magyarságukkal. Goldis László elég okos ahhoz, hogy megláthassa a romániai antiszemita mozgalom igazi okait. De nincs meg a kellő bátorsága, hogy ki is mondja azokat. Ezért folyomodik a sokkal egyszerűbb vádaskodáshoz és általánosításhoz. Goldisnak azonban tudnia kell azt is, hogy ilyen vádakkal és általánosításokkal nem lehet sajnó problémákat megoldani, mert ezek legfeljebb csak arra jók, hogy a lojális állampolgárok szárazsreit még jobban elkeserítsék és elvegyék tőlük még azt a kevés hitet is, ami megmaradt.

Anglia áll a balkáni antibolsevista blokk mögött

Chamberlain fáradozik a blokk érdekében

(Csaj-Kolozsvár, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hónapok óta kísért az európai politikában egy balkáni antibolsevista blokk terve, anélkül, hogy a nyilvánosságnak alkalma nyílott volna annak közelebbi céljával és összetételével megismerkedni. Az egyik nagy angol lap, a "Daily Herald" most rendkívül érdekes részleteket közöl a bolsevistaellenes blokkról. Az idézett lap szerint a bolsevizmus elleni balkán-üggyel még a nyár folyamán alakították meg és hogy a blokk teljes erővel működik, az túlnyomó részben Chamberlain római tanácskozásainak köszönhető. A liga terve azonban visszanyúl az 1923. év júliusára, amikor a bolgár miniszterelnök javaslatot tett a román és jugoszláv kormányok minden radikális megmozdulás ellen való közös akcióra. A román kormány annak idején hozzájárult a tervhez, a jugoszláv kormány azonban visszautasította azt és a későbbi jugoszláv kormány egyáltalán nem volt erre hajlandó, sőt az oroszbarát horvátokkal való közeledést kereste. Chamberlain utján akarta elérni. A "Times" a terv

érdekében sajtóhempányt is indított, azonban az akkori miniskormány nem volt hajlandó segítségét nyújtani Cankov terveinek.

Kedvezőbb körülmények között iramár az antibolsevista blokk munkája megkönnyebbült. Chamberlain szimpatikusan viselkedik a tervvel szemben, amely főleg Pasic és Cankov belpolitikai nehézségein van hivatva könnyíteni. Franciaország támogatása inkább lnyhának tekinthető, Oroszország pedig belpolitikai helyzete miatt számításra kívül esik. Így tehát Anglia marcd a balkáni antibolsevista blokk védnöke. Románia hozzájárulása teljesen biztosítva van, minthogy Angliának diplomáciai befolyása Bukarestben szidőszertint nagyon erős. Görögország hozzájárulása azonban, jóllehet Nincsi és Venizelos együttműködnek, mégsem egészen biztos. Hogy a blokk teljes eredményt érhessen el, sához eladórban szükséges az, hogy Pasic februárban győztesen kerüljön ki a választásokból és hogy Cankov Bulgáriában tartso magát a demokrata blokk hódításával szemben.

A regátbeli zsidóság az országos egységért

A bukaresti cionista kongresszus politikai határozatai

(Bucuresti-Bukarest, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról, hogy a regátbeli cionista federáció kongresszusával kapcsolatosan napirendre került az országos zsidó egység kérdése is. A kongresszus alkalmából a különböző országrészek kiküldöttéi tanácskozássra gyűltek össze, amelyen egyhangulag arra a megállapodásra jutottak, hogy országos zsidó nemzeti pártot alkítsanak, de megvalósítsák a cionista szervezetek föderációját is. E politikai tárgyalások mély hatást váltottak ki a regátbeli cionista kongresszus delegáltjainál is. A regátban ugyanis a cionista szervezet kizárólag Palestina-munkát végzett és egy zsidó kulturális munkától, mint a zsidó politikától távol tartotta magát. Ez érthető volt a multban, azonban lehetetlenné vált mostan, amikor az új országrészek zsidósága teljes egyöntetűséggel hirdeti a zsidóság kisebbségi politikájának feltétlen szükségességét.

Ez a felfogás a regátbeli cionisták kongresszusán is győzött. Most kaptuk meg a kongresszus hivatalos határozatait, amelyek erre vonatkozóan a következőket mondják ki:

"A romániai zsidóság XV. kongresszusa látva szervezeti tekintetben azt a helyzetet, melyben a négy keposolt országrész szervezetei és a regátbeli szervezet van, — arra a meggyőződésre jutott, hogy ezek ujjaálesztésére és megerősítésére határozott és lelkes lépést kell tennie e négy szervezet testvéri összefogása céljából.

Mi, a régi királyság cionista delegátusai azt kérjük a mi szervezetünkől, lépjen akcióba egy egyesítés föderációs szervezet létrehozásáért, amely teljes belső autonómiával bírjon, de amelynek egyetlen külső képvisellete legyen.

Ily módon most első ízben nyújtunk kezdet az Erdélyben, Bánátban, Bukovinában és Beszarábiában élő zsidó testvéreinknek és meg vagyunk győződve, hogy ez az egyesítés a cionista eszmék alapján jön létre.

A kongresszusnak az a meggyőződése, hogy ezzel a határozatával megrögzíti azt az utat, amelyel szervezési befolyást fog gyakorolhatni minden egyes országrészre úgy kulturális, mint szervezeti tekintetben."

Ezen bevezető rész után a kongresszus egyhangu határozattal a következő utasításokat adta az új vezetőségnek:

1. A XV. cionista kongresszus meg lévén győződve arról, hogy a romániai cionizmus nem maradhat meg, ha nem gondol a jövőre és ilyen tartalmat működésének nem ad:

arra kéri a megválasztandó végrehajtóbizottságot, hogy nagyobb eréllyel hangsúlyozza ki a mozgalom nemzeti jellegét és így a Föderáció jövőbeli munkássága elvi tekintetben minél teljesebben közelítse meg az általános cionizmus ideológiáját.

2. Hogy ennek az új iránynak megvalósítását elérje első lépésként a kongresszus egy háromtagu bizottságot választ, amelynek az a feladata, hogy kapcsolatot teremtsen a három országrész szervezeteivel egy bukaresti központi iroda felállításá céljából. Ennek az irodának feladata, hogy egész Nagyrománia területére kiterjedően a zsidóság jogait képviselje és megvédi.

3. A cionista kongresszus annak a forró vágyának ad kifejezést, hogy az a nemzeti eszme, amely itt kifejezésre jutott, ezzel a határozattal ne maradjon meg az első formájában, de a cionistáknak megdönthetetlen meggyőződésétől támogatva fejlődjen tovább és érje el a legfejlettebb formáját és ez: az Országos Zsidó Nemzeti Párt.

Ezek szerint tehát a regátbeli cionisták is a zsidóság együttműködésének legteljesebb belpolitikai keretét az országos zsidó nemzeti pártot tartják és ezzel az az elhatározás, melyet a négy országrész kiküldöttéi Bukarestben megszövegeztek, a regátbeli zsidóság hivatalos fóruma, a kongresszus által már jóváhagyást is nyert.

Megint kevesebb egy zsidó iskolával

Miképen végezték ki a hátszegi zsidó elemi iskolát. Komikus okok tragikus következményei

(Hátszeg, január 7. Az Új Kelet tudósítójától.) Alig egy hónapja annak, hogy az Új Kelet beszámolt a hátszegi zsidó iskola tragikomédiájáról. Mert akkor még így kellett elnevezni azt, ami Hátszegen történt. Azóta csak az esztelen szomorú kifejlése maradt meg: megint kevesebb lett egy zsidó nyilvánossági jogú iskolával.

Amikor egy hónappal ezelőtt a hátszegi iskola ügyéről beszámoltunk, — bár az utóbbi évek során sok mindenben hozzászóltunk, — valóban nem hittük azt, hogy az „iskolalátogatónak“ komikum határa mozgó eljárása oda vezethessen, hogy egy zsidó iskola működését megbénítsák. Annál kevésbé hittük ezt, mert hiszen az utóbbi időben hivatalos kormányhatalmaktól erősítették, hogy valamely iskola bezárása csak megfelelő vizsgálat és a tényeknek komoly megállapítása után történhet meg.

Amint annakidején megírtuk, a nyilvánossági joggal bíró hátszegi zsidó iskola látogatót kapott, a dévai iskolafelügyelő jött ellenőrizni a tanítás menetét. Akkor köszöntöttek be a nagy hidegek és Katz iskolafelügyelő, mivel a kályha elromlott, hogy a kis csemeték egészségét megvédje, a gyermekeket az iskola épületében lévő hitközségi tanácsterembe rendelte és ott folyt a tanítás. Ugy látta, hogy az iskolalátogató, az is mi hatósági kiutalt, erre a speciális alkalomra várt, mert egész látogatásának célja annak a körülménynek konstataciója volt, hogy a jó, öreg tanító bácsi, amíg a kályhát megjavították, a gyermekeket a tanácsteremben tanította. A hatósági kiutalt ezt után borzalmas, irredenta megállapításokat tett: A tanácsterem falán ott volt egy régi társas kép, egy huszonöt év előtti hitközségi tanépilyről. Az aláírás természetesen magyar nyelvű volt. Egy másik kép Szabolcsi Miksát ábrázolta, egy térkép pedig magyar felirással a Keren K. jama kolóniát. Ezek kívül a hitközségek néhány régi, tehát magyar nyelvű diplomája, felirása stb. lógott a falon. Az iskolalátogató szigorú jegyzőkönyvet vett fel a feladatszerű, és tulajdonképpen rendőri hivatalos a tanácsteremből, amely különben a tél folyamán Bet hamidra is s amelyben ott van a hitközség Törzsa, lecsukaita, az ajtóra pecsétet rakott fel. Az iskola működését betiltotta, de a lehetetlen intézkedés folytán megbénult a hitközség élete is, mert hiszen kezdve az anyakönyvektől a

tabelláig, minden a tanácsteremben volt. Ez az erőszakos és minden jogosságot nélkülöző intézkedés nemcsak a zsidóság, de a jobbérzésű románok körében is a legnagyobb felháborodást váltotta ki.

De multak a hetek és elmúlt egy hónap is, amikor a hitközség a következő pecaetes levelet kapta:

Románia közoktatásügyi minisztérium IV.E. kerületi felügyelősége Sibiu

16057/924. sz.

Tanfelügyelő ur!

Tekintettel az iskolai felügyelő urnak a hátszegi zsidó felszociális iskolában 1924 november hó 26-án tett megállapításaira, amely szerint az iskola egy közeleli teremben tartja előadásait, amelyben magyarul felírásokat, hirdetésmenyeket, térképet és bolygókat talált, továbbá tekintettel arra, hogy a gyermekeket nem bocsátották abszolút vizsgálata alá, mert ez alól Katz tanító „osztálytípus“ elvonta a tanulókat, — az iskola becsukását rendeltem el.

A tanulókat vagy az állami elemi iskolába kell beírni, vagy pedig magántanulókként kell előkészíteni, hogy az év végén államérettségvizsgát tegyenek le.

Sibiu, 1924. december 6-án. Bratu főfelügyelő, Chirsan, aligazgató.

Eset szerint tehát a hátszegi zsidó elemi iskolát, mint anyai mást, elérte az a végzet, amely Angliában iskolapolitikáját jellemzi. Megint kevesebb lett egy felszociális iskolával, megint szegényebb lett a zsidóság egy zsidó tanítással.

Az arra illetékes zsidó fórumok mindent el fognak követni, hogy az iskola nyilvánossági jogát visszaszerezessék. De mi már tudjuk, hogy erre kevés remény van, mert hiszen ott az alap: egy rosszindulatú, ártni akará iskolalátogató tanácsvezető humoros megállapítása, amely ima komoly vigasztalást adott nekik. Bizonyos azonban az is, hogy a hátszegi zsidó iskola példájáról Duca külügyminiszter aligha fog jelentést tenni a népek szövetségének annak felhívására, hogy a román kormány milyen nagy igazságossággal vegni védelmébe a kisebbségi iskolák ügyét.

Óriási viharok Angliában és Amerikában

Égő gőzös a tengeren. Anglia és Belgium között megszakadt az összeköttetés

(London, január 7. Az Új Kelet tudósítójától.) A viharok, amelyek tízenegy nap óta kitűnő megzakításokkal állandóan dúlnak, ismét felélénkültek. A Páris—Brüsszel és Kóla közötti légi közlekedést be kellett szüntetni. Különböző kikötőkből jelentik, hogy a befutásra jeltett hajók jórésze kimaradt.

London és tizenhárom angol város között megszakadt a sűrűn és telefont utján való összeköttetés, mert a vihar eltepte a huzalokat. A Páris és London közötti vonalak közül tizenegy nem működik, Brüsszellel egyáltalán nem lehet érintkezni. A vihart nagy esőzések követték, ami különösen a kikötőkben okozott nagy károkat. Több helyütt a lezszakadt víztömegek elsodorák a gátakat. A brightoni sztatáron a vihar nyolc embert földhöz vágott. A szerencsétlenül járt sétálókat a mentők szállították kórházakba. A Thames kiáradt, a helyzet rendkívül komoly, a windsori lövevénygyálya egyetlen hatalmas tóvá lett.

Hasonló jelentések érkeznek Newyorkból, Philadelphiből és Északamerika keleti partjairól. A „Mohawk“ nevű nagy gőzös, amely Newyorkból Jacksonville felé hajózott, Newyorki közelében tüzet fogott. Csak nagy erőfeszítés árán sikerült az égő hajót a delavári öbölbe bevontatni. A kétszáz utas szerencsésen megmenekült. Newyorkban különben olyan hatalmas hóvihar volt, hogy több helyütt a forgalom teljesen megszűnt.

Nagy zivatarokat jelentenek Kopenhágtól is. Dániában a vihar több falu házeit rombolta le. Az ország több pontján megszakadt a közlekedés, a tengerpartokon pedig számos hajó zátonyra jutott.

— Andrásy Gyulát megoperálják. Budapestről jelentik: Gróf Andrásy Gyula új napján súlyosan megbetegedett. Valószínűleg meg kell őt operálni.

* Histoire de la littérature française contemporaine: R. Lulon. (1870-től máig) 760 oldal, 165 lej. Lepagánál Kvár. Ezenkívül minden francia könyv. Pl. Flag: Anthologia Juive I. Des Origines au Moyen Age II. Du Moyen age a nos jours — I. II. 200 lej. (750 oldal).

A sánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendel Moicher Szfórim Fordította Székely Béla

„Mi az, hogy a feleségre köpjek? Hogy, küldhetem válás nélkül, csak úgy egyszerűen, a fenébe? Hiszen én zsidó vagyok és újra meg akarok házasodni...”

„Ugy, hát meg akarsz házasodni?” mondja Jontel nevetve; „ugy éljek én, mint amilyen igazi glupski vagy! maradj egy darabig itt Odesszában és majd meglátjuk, hogy mi lesz...”

E találkozás után gyakran jöttem össze Jontellel és sokat sétáltunk együtt Odesszában. Ő a számolán és én béna lábaimmal... Jontel mindent megpróbált, hogy Odesszáját a legszébb színekkel rajzolja ki előttem. Ugy hengegett a szép utcákkal, házakkal és egyéb dolgokkal, mintha ez minden az övé volna és ebből élne. Ha rámutatott valamire, ragyogó szemekkel nézett rám és úgy epekedett utánok, mintha ezekkel az utcákkal és házakkal akarná a legnagyobb hatást elérni. Folytonosan az oldalamba bökött és mondá: „No Fiske! Hát szép város Odessza? Talán Glupskban is lehet ilyen dolgokra találni?”

— „Hallgass rám, Jontel!” — mondom neki, amikor egy nagy körutat mutatott meg, amely csak úgy hemzsegett az emberektől. Amint azonban észrevettem, nem nagyon akart arra felé menni.

— „Hallgass csak rám: Odessza igazán szép város, csak az a kár, hogy itt nincsenek emberek!... Talán ezeket az ittenieket embereknek lehet nevezni?... Hát ugy ruházkodnak, ugy élnek, mint emberek szoktak? Nézz csak oda, hogy járnak ott a férfiak és a nők karonfogva... Igazán szegény! Csupaszkepű férfiak és férjes-asszonyok, akik a saját hajukat viselik, hátul ruhadarabot huznak maguk után, elől azonban az egész mellük meztelen...”

Pfuj, milyen utálatos... Ha itt zsidók, a mi glupski zsidóink élének, akkor, látod akkor, volna csak Odessza város és akkor szép, zsidó kinézése volna, mint ahogy illik is...”

Jontel némán csuszott tovább mellettem; valószínűleg nem tudott mit válaszolni. Utközben néhány finom uraltalálkoztunk, akik úgy néztek ki, mint a franciák. Jontel kinyújtja a kezét, az egyik ur állva maradt, beszédbe elegyedett vele és alamizsnát adott neki.

„Tudott-e Fiske, hogy ki volt ez?” — kérde Jontel ragyogó büszkeséggel. Ez, aki most alamizsnát adott, ez a Talmud Thóra főmelamedje volt, jó ismerősöm! Ez aztán már valaki, ugye Fiske?”

„Az ellenségeimnek kívánok egy ilyen évet!” — mondom neki és kiköpök. „Ezután a dicső melamed után itélve, elképzelem, hogy milyen szép Talmud Thórák lehet itten. Csak azt az egyet kérdelem tőled Jontel: hát nem szégyeled magad azt mondani, hogy ez jól van így? Bizony, te itt egészen elromlottál! Te is olyan vagy, mint ezek itt mind... Ez egy melamed? Ép olyan melamed, mint a mi Talmud Thóra melamedünk, a Reb Herzele Masik? — legyen közöttük különbség téve! Reb Herzele Masik egész nap el van foglalva és jól végzi dolgát. Minden temetésen ott van, parthiekat közvetít, a temetőben zsoldárokat énekel és misnáját tanul. Mindent ő csinál. Amikor hetenként — amit már nálunk szokás — végigmegy a városban, hogy az adományokat beszedje, az emberek elébe szaladnak a pénzzel és amikor szimchesztajrókor a Talmud Thóra ifjaival a gazdag emberekhez megy, hogy miseberachot mondjon, akkor minden házban kidíszít tisztelik meg és annyi bort kap, amennyi csak jól esik neki. Azt kiabálja, hogy „szent nyáj” és a fiatalok mekkegnek hozzá. Ez aztán már teszi! És mit tud a te franciád? No, az ugyan jól nézhet ki, amikor egy ilyen zsoldárt olvas,

vagy pedig egy miseberachot mond, amikor kidíszít csinál, vagy pedig temetésre megy.

„Alaposan tévedsz, Fiske” — szakított félbe Jontel. — Ez nem ereszkedik le ilyesmikhez. Neki egyáltalán nincs ilyesmikkel dolga.

„Mit, hogy nem ereszkedik le ilyen dolgokhoz?” — kérdelem, csudálkozva. — Hogy egy Talmud Tóra melamednek nincs ilyesmikkel dolga? Hogy nem csinál a gazdag embereknek misabérachokat és az előkelő embereket nem ő teszi be a sirba?...”

„Ne igazad magad, Fiske” — szakított félbe Jontel. — Ő ugyan sirba teszi őket, de más módon. Sohse félj, az előkelő emberek meg vannak vele elégedve...”

„Pfuj!” kiáltok fel és befogom a fületem, hogy ne halljam tovább. Jontel azonban nem hagy békét és folytatja.

„És tudod, hogy ki volt a másik, aki a melameddel ment? Tekintélyes, finom ember, akinek nagy szava van a hitközségben, akár nálatok Glupskban Ahren Joszel Stillpfeifernek.

„Pfuj! Pfuj!” kiáltom dühösen, hogy még a járókelők is megfordulnak. „És ezt a fickót nevezted te finom embernek?” Olyannak, mint a mi Reb Aren Joszelunk? Legalább azt monddat volna, hogy „legyen közöttük különbség téve”. — Reb Aren Joszelnek szakálla, pajesze van, az arcára van írva, hogy zsidó és zsidó pénz forog meg a kezei között; hitközségi pénzek, egyleti pénzek, a még más hasonlóak. Mindent rábiznak. Ha kezébe veszi a pénzt, akkor tudja, hogy az mire való. Nyugodtan rábizhatja magát az ember. A te finom embernek ugyancsak nagy lehet a becsülete? Ugyan mire fel bizhatnak benne? Talán a zsidóságában? Vagy tán a nyirott pajeszében?”

„Ugy éljek, hogy a tisztességében!” — válaszolja Jontel. Egész mindegy, hogy van-e pajesze, vagy sem, — amilyen igaz, hogy zsidó vagyok!”

(Folyt. köv. rész.)

Tata

A kormány manistákkal

(Cluj-Kolozsvai tudósítójától.) Erdélyi kisebbségek történelmében még nem akadt, amelyet indított meg a romániai sajtó, hogy a kormány Pártot és Tatar várs. Az állam Erdélyi fővárosát és mi mindezt, mik a kormány Tatarsu ugya is lezöngötte, hogy eszlatni a Magyarban nem akar neknek belső ügyek nem fejezték ki nem fejezték ki hogy a sajtó retek sulya alatt amaguktól felbujtás reorganizáció

Mi a magunk csak az esemény ritkoznak, az egyedül a magyar

Tatarsu megfogadta a kolozsvai előtt az alábbi

— Gyakran és kisebbségi sajtókról az érem a Magyar Pártban tértem a kérdések amelyeket bárki Párt döntés elhatározza hivatalos volna, hogy ez a törvényeket. A beavatkozniok a és én nem akarom Magyar Párt vezérei gások után egybe hozatokat meghoz

„Csak

— Én is épp román közvélemény amelyek azon a közvéleménnyel hatam meg, hogy sommi egyebet se a szőlésés szava

— Nem hallom nem hallottam egy együtimüködsérről nem hallottam egy az államról, amely nek áldosat írt és a kisebbségek

— Nem hiszem, hogy ez a látást fel, mint egy érdekelt kezek a kétségbe akarják á

— A Magyar is a veszerek egy eljait teljesen a Párt a Kommunista cetas dolog a mar küldöttjének, Cse son betöltött me hatást tett a k hangu beszéde mint különösen a — Sokkal ke a körülmények, nek a gyűlölet valamint azok a vészhelyi komu viselői között foly

Tatarescu miniszter leleplezése a Magyar Pártról

A kormány azzal vádolja a Magyar Párt vezetőit, hogy lepaktáltak a kommunistákkal. A brassói nagygyűlés epifógiusa. A román közvélemény különbséget tesz a Magyar Párt és a magyarság között

(Cluj-Kolozsvár, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes fejezete lesz a romániai kisebbségek történetének az az okában és okaiában még nem egészen élesen körvonalozott akció, amelyet Tatarescu belügyi államtitkár indított meg a Magyar Párt ügyében. Egyes erdélyi sajtócégánomok arról adtak már hírt, hogy a kormány fel akarja oszlatni a Magyar Pártot és Tatarescu ebből a célból jön Kolozsvárra. Az államtitkár ma csakugyan leérkezett Erdély fővárosába, fogadta a sajtó képviselőit, de mi mindezek után sem látnak elég tisztán, hogy mik a kormány szándékai a Magyar Párttal. Tatarescu ugyanis nyomatékosan és többenben is leszögezte, hogy a kormány nem akarja feloszlani a Magyar Pártot, minthogy egyáltalában nem akar beavatkozni az ország kisebbségeinek belső ügyeibe. De nyilatkozatában az a ki nem fejezett megjegyzés nyilvánult meg, hogy a sajtó rendelkezésére bocsátott bizonyítékok sulya alatt a Magyar Párt jelenlegi keretel önmaguktól felbomlanak és a párt vezetésének teljes reorganizálása szükséges.

Mi a magunk részéről ebben a kérdésben csak az események pusztá regisztrálására szorítkozunk, az elhatározó szó természetesen egyedül a magyar kisebbséget illeti.

Tatarescu miniszter ma délután hat órakor fogadta a kolozsvári sajtó képviselőit, akik előtt az alábbi nyilatkozatot tette:

Tatarescu nyilatkozik

— Gyakran kértek az utóbbi időben a román és kisebbségi sajtó képviselői, hogy nyilatkozzam sokról az éremiatokról, melyek az utóbbi időben a Magyar Pártban összerúzódtak. Határozottan ki-
tértem a kérések elől, még pedig olyan okok miatt, amelyeket bárki könnyen megérthet. A Magyar Párt döntő elhatározások között volt és bármilyen hivatalos nyilatkozatot úgy értelmezhetek volna, hogy ez meg akarja nehezíteni ezeket a határozatokat. A román politikusoknak nem szabad beavatkosniuk a kisebbségi pártok belső harcaiba és én nem akartam ebbe a hibába esni. De a Magyar Párt vezetői a jóllikert viszályok és villongások után egységre jutottak Brassóban. A határozatokat meghozták és ma már beszélhetek.

„Csak a gyűlölet szavait hallottuk“

— Én is éppen úgy, mint Önök és az egész román közvélemény, hallgattam szótát a sajtókata-
sályok azon a kongresszuson elhangzottak. És közvéleménnyel egyetemben fájdalommal állapít-
hatom meg, hogy a Magyar Párt vezetői részéről, semmi egyebet sem hallottunk, csak a gyűlölet és a széthúzás szavait.

— Nem hallottam egyetlen egy baráti szót, nem hallottam egyetlen szót sem, amely az őszinte együttműködésről hangzott volna el. Különösen nem hallottam egyetlen egy elismerő szót sem arról az állomról, amely ilyen nehéz körülmények között sok áldozat árán mégis biztosítja mindenkinek létét és a kisebbségek békés fejlődési lehetőségét.

— Nem hiszem, hogy túloznék, ha azt mondom, hogy ez a kongresszus mindenki előtt úgy tűnt fel, mint egy izgatási alkalom és hogy az érdekelt kezek a Magyar Pártot a gyűlölet eszközává akarják átalakítani.

A kommunizmus vádja

— A Magyar Párt vezetőinek, vagy legalább is a vezérek egy részének reális tendenciáit és eszéit teljesen megvilágította az a tény, hogy a párt a kommunista erőket befogadta soraiba. Isme-
retes dolog a marosvásárhelyi kommunista párt kiküldetésének, Csetri Jánosnak ezen a kongresszu-
son betöltött szerepe, valamint az, hogy milyen hatást tett a kommunista kiküldött forradalmi hangja beszéde egy a kongresszus résztvevőire, mint különösen a párt vezetőségére.

— Sokkal kevésbé ismeretesek azonban azok a körülmények, amelyek a kommunista kiküldött-
nek a gyűlésen való részvételét eredményezték, valamint azok a tárgyalások, amelyek a maros-
vásárhelyi kommunisták és a Magyar Párt kép-
viselői között folytak le.

— Abból a jelentésből, amelyet a marosvásár-
helyi kommunista szervezet titkára, Kacsó Ferenc,
a helyi szervezet elnöke Kébbős Elek részére elké-
szített, amely jelentés jelenleg hatóságaink titkársá-
gán van, valamint Csetri János és Kacsó Ferenc —
akik most forradalmi propaganda miatt le-
vannak tartóztatva — irások nyilatkozataiból
kiderül, hogy a Magyar Párt és a kommunista
párt képviselői között nemcsak a kongresszuson
való részvételről, de a kollaborációról és a közös
akcióiról is folytak tárgyalások.

— Csetri János szónoklata és azok a sze-
rencsekívánatok, amelyek a párt vezetői részéről
értek, megpecsételték ezeket a tárgyalásokat és
javaslatokat. Ugyancsak ezekből a nyilatkozatok-
ból kiderül, hogy a kommunista párt képviselő-
jének a kongresszuson való részvételét vég-
legesen egy megbeszélésen határozták el, amely
Magyar Párt marosvásárhelyi elnöke és a Magyar
Párt egyik igen jelentékeny vezetője között — aki
nemrég tért vissza külföldi útjáról — folyt le.
Ime a legujabb és legkarakterisztikusabb tény,
amely bizonyos tendenciákat és bizonyos célokat
világít meg, amelyek egy már régen megkezdett
akcióban gyökereznek és a brassói kongresszusban
szucsosodnak ki.

Magyar Párt és magyar kisebbség

— A Magyar Párt új orientáció előtt áll és
ert az új orientációt magának a magyar kisebbsé-
ségnek is komolyan megfontolás tárgyává kell
tennie. De egyúttal egy provokáló politikának a
közönségben is állunk. A Magyar Párt vezetői, akik
a brassói „puccsot“ elkövették, valójában azt
hitték, hogy ezáltal a provokációra a román köz-
vélemény részéről ellenséges tendencia és represz-
szió lesz a felelet. Ezek a vezetők csalódtak. A
román közvélemény nem követheti el azt a hibát,
hogy azt, ami Magyar Pártnak titulálja magát,
összetéveszse a magyar kisebbséggel. A román
közvélemény jól ismeri a magyar kisebbség lojál-
tis érzését.

— A magyar kisebbség igazi hangja kísérle-
tet tett arra, hogy szóhoz jusson ezen a kon-
gresszuson, amikor is férfiasan tiltakozni akart a
párt jelenlegi vezetője ellen és felelősségre akarta
vonnai a vezetőket. Ennek a kisebbségnek a szava
egyre gyakrabban és gyakrabban hangzik el még

A szovjetek első franciaországi követe nyilatkozik Oroszország új politikájáról

Oroszország érintkezésbe lép a népszövetséggel

(Páris, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Újév alkalmával Leonid Kraszin, a szovjetköz-
társaság uniójának első franciaországi követe
nyilatkozott Oroszország és Franciaország kö-
zött új kapcsolatokról.

— Nem akarok — mondotta Kraszin —
Szovjetoroszország politikájának irányelveiről
bővebben nyilatkozni. Képviseltem Francia-
országban a szovjetuniót és örömmel jöttem
Párisba. Persze alig hogy megérkeztem, nyom-
ban azt híresztelték rólam, hogy visszahívtak
Moszkvába. Igaz, hogy január végéig vissza-
utazom, de ennek megvan a célja és pedig,
hogy kormányomnak személyesen tegyek jelen-
tést a helyzetről.

Mi a véleménye — kérdezték az újságírók — a népszövetségről?

— A népszövetség eszméje azoknak a népek-
nek az ideálja, akik a háborúból gyöttesekként
kerültek ki. A szovjetköztestársaságok nem léphetnek
be a népszövetségbe, amely véleményem szerint
csak egyes népek érdekeit, nem pedig az ösze-
sekét istápolja. Lehetséges, hogy kapcsolatba
lépünk a népszövetséggel, azonban semmiestre
sem köthetjük magunkat hozzá. Olyan szervezet
ez, amely hatalomra tehet szert, de csak egyes
nemzetek szolgálatában.

— Mi a benyomása a francia kormányról?
— Nagyon jó emlékeim vannak a francia kor-
mány tagjairól. Azonban nem értem, miért támadta
a sajtó egy része az orosz követséget. Hiszen

a magyar sajtóban is, amelynek hasábjain fele-
lősségük tudatában lévő emberek tagadják a Ma-
gyar Pártnak azt a jogát, hogy a magyar kisebbség
névében emeljen szót. A magyar munkások
szava pedig csak a közelmúltban hangzott el
abban a nyilatkozásban, amelyben tiltakoztak az
ellen, hogy Ugron és Csetri János urak pártjában
saját érdekeik képviselőit lássák.

Egyetlen kormány sem fog tárgyalni a Magyar Párttal

— A román nép lelkeben nem történt semmi
váltkozás néhány embernek, a reakció egy néhány
elkésztett lovagjának hibájából kifolyólag. A román
nép a magyar kisebbséggel szemben továbbra is
ugyanazzal a baráti szeretettel fog viselkedni, a
román nép vezetői pedig bármilyen párthoz is
tartozzansak, biztosítani fogják ennek a kisebbség-
nek fejlődési szabadságát. Azt hiszem azonban,
hogy a Magyar Párt vezetőinek utolsó és súlyos
hibája fel kell nyissa szeméit még azoknak is,
akik eddig szisztematikusan nem akartak látni és
hogy ugyanakkor felébred a lelkiismerete a ma-
gyar kisebbség annyi vezető elemének, amelyek
passzív magyarsággal lehetővé tették ezt a ne-
gativ manifesztációt.

— Mindenkinél be kell látnia, hogy egy párt-
tal, amely in flagranti a nemzetközi kommunista
hadsereg katonáival való cimborálás bűnében ta-
lálattott, egyetlen egy, felelősségének tudatában
lévő kormány sem fog a közös munka érdekében
szóba állani.

— És ha az én értesüléseim megbízhatók, azt
hiszem, hogy még a Magyar Párton belül is van-
nak emberek, akik látni tudják, hogy ez a párt
mesterseges korlátot feszít közéjük és ama román
közvélemény közzé, amely nem tudja megérteni,
hogy a barátságosan kinyitott tenyérbe miért csp-
nak be gyűlölettel összeszorított ököllel.

A bizonyítékok

Tatarescu miniszter nyilatkozatának felolvasása
után egyes részleteket olvasott fel a magával ho-
zott bizonyítékokból. Így többek között felolvasta
a letartóztatásban lévő Csetri János és Kacsó Fe-
renc írásbeli nyilatkozatait, amelyből kiderül, hogy
a Magyar Párt marosvásárhelyi elnöke, Hajdu
István, a párt kolozsvári kiküldötte, Grandpierre
Emil és a marosmenti kommunista szervezet kép-
viselői Gyergyószentmiklóson megbeszélést tartottak,
amelyen nemcsak a kommunista kiküldöttek a
kongresszuson való részvételét, de a két párt
együttműködését is megvitatták.

Legvégül Tatarescu miniszter a román hírlap-
írók kérdéseire újra nyomatékosan leszögezte, hogy
egyáltalában nem gondol a Magyar Párt feloszlá-
sára, mindössze a sokszor elhangzott érdeklődésekre
akarta a kormány, de az egész román közvélemény
véleményét elmondani.

Franciaország követei nem felelősek más országok
szabadkőművesegéért, éppen úgy nem felelhetünk
mi a franciaországi kommunista munkáért. Nem
is értem, hogy vehetik szemünkre a vörös lobogót
és nemzeti himnuszunkat. Minden országnak megvan
a maga színe és a maga himnusza. Berlinben és
Londonban ugyanezen ceremóniáknál senki nem
tiltakozott. Remélem, az idő mindent rendbe fog hozni.

Oroszország érdekli a gyarmatok iránt?

— Oroszország minden nagyobb probléma iránt
érdeklődik. A kolóniák ügyét azonban nem abból
a szempontból nézzük, mint ahogy azt Európa többi
országaiiban tessük. A mai kolóniákat kizsákmányo-
lási objektumnak tekintik, ezzel szemben az a vé-
leményünk, hogy minden országnak megvan a joga
ahhoz, hogy szabadon fejlődjen. A Keleten minden
szabadságot respektálunk, anélkül azonban, hogy
befolyásunkat, vagy hatalmunkat érvényesítsünk a
kolóniák szabadságmozgalmá körül. Mi azt mond-
juk, hogy a kolónia éppen olyan ország, mint bár-
mely más ország, amelynek joga van függetlenséget
igényelni. És éppen úgy, mint ahogy szembe-
helyezkedünk a nagy nemzetekkel, amelyek gyar-
matosító politikát tanak, éppen úgy nem ténünk,
hogy Oroszországot elgyarmatosítsák, vagy azt,
hogy gyarmatként kezeljék.

Mi a véleménye Oroszország jövőjéről?

— Doktrínáink szerint fogunk fejlődni. Ne
feleddjék el uraim, hogy Oroszország a föld hatod-
része és önök nagyon jól tudják, milyen természeti
kincseket rejt magában. Önök ismerik Oroszország

liában és

és Belgium kö-
zeköttetés

Kelet tudósítójá-
egy nap óta kit-
dulnak, ismét fel-
és Köln közötti
szünteset. Külön-
a bsfutára jel-

ol város között
a utján való öz-
épta a huzslokat,
malak közül ti-
szellal egyáltalán
rt nagy esőrések
kötőtkébe oko-
lyútt a leszakadt
at. A brightoni
t földhöz vágott.
t a mentők szál-
a kiáradt, a hely-
sori lövésesnyá-
t.

ek Newyorkból,
ka keleti partjai-
gzős, amely
hajózott, New-
Csak nagy erő-
hajót a delavári
utas szerencsés-
lőben olyan ha-
bb helyűt a for-

k Kopenhágtól
a házat rombolta
megkapták a közle-
számos hajó zá-

operálják. Bil-
Gyula újv-
ett. Valószínűleg

re française los
lül máj.) 780 díjal,
lval minden francia
lve I. Dea Odínas
age a nos jours —

mond, amikor
térésre megy.

— szakított félbe
le ilyesmikhez.
kel dolga.

k le ilyen dol-
ozva. — Hogy
ek nincs ilyesmi-
a gazdag embe-
előkelő embere-

— szakított
ba teszi őket, de
előkelő emberek

gom a fülemet,
ntel azonban nem

másik, aki a
yes, finom ember,
kölcségen, akár
kel Stüllpfeifernek.
hősen, hogy még
„És ezt a fickót
Olyannak, mint
legalább azt mon-
szótták különbség
szakállja, pajesze
zsídó és zsidó
özött; hitközségi
g más hason óak.
veszi a pénzt,
való. Nyugodtan
te finom embe-
et a becsülete?
benne? Talán a
tírótt pajeszében?
sségében! — vá-
egy, hogy van-e
igaz, hogy zsidó
elyt. köve székél.”

kulturáját, tudják, ki volt Gogol és Tolstoj, tudják mit teremt Csikoveckij és Rimsky-Korsakov, tudják kik voltak Oroszország tudósai és ki volt Lenin. A technika újjeledésével jobban ki fogjuk fejleszteni közlekedésünket, iparunkat és mezőgazdaságunkat, mint bármely más ország. Meg vagyok róla győződve, hogy sokkal nagyobb exportunk lesz minden más országnál.

Hogy vélekedik a Franciaország, Oroszország és Németország közötti kapcsolatokról?

— Azt hiszem, hogy a hatalmas német-francia-orosz territórium valószínűleg nagy hatalom, amely biztosítja Európa népei számára a békét. A közös érdekek mindig is erősebbek a fegyver hatalmánál, amelyről a népek teljes joggal nem akarnak tudni többé.

Massoliní vállalja a felelősséget a fascista terrorért

A fascista vezér nagy beszéde. Elnapolták az olasz kamarát

(Róma, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Röviden jelentettük már, hogy Mussoliní január harmadikán, a kamara ülésének megnyitása alkalmával nagy beszédet tartott a fascista többség tüntető tetszenyilvánítása között. A fascista-vezér beszéde élesebb volt minden eddigi beszédénél, ami az ellenzék megfélemlése szerinti a vég kezdetét jelenti.

Az alkotmány 47. ik paragrafusa szerint — mondotta Mussoliní — a kamarának megadott a jog arra, hogy a kormányt vid alá helyezhesse. Kérdem: van-e a kamarában, vagy a kamarán kívül valaki, aki ebből a törvényszakszövegből ellenem alkalmazni kívánna?

A többség a hangulatos bevezetésre tomboló tetszenyilvánításokban tört ki.

Egy képviselő szóbeli kérés:

— Lőjjetek egyen az árulókat!

Vádat emelek magam ellen

— Megjött a pillanat — folytatta Mussoliní — amikor a helyzetet újra meg kell vizsgálnunk. *Igenis; hajlandó vagyok vádat emelni magam ellen.* Azt állítom rólam, hogy „szekát” szerveztem. Valóban állíthatom, ha a vád igaz lett volna, a „szekának” egészen másképpen kellett volna megalkotva lennie és nekem meg kellett volna felelnem annak a körülménynek, amit magam állítok fel ilyen esetekre nevezetesen, hogy *minden erőszaknak értelme legyen.* Amit azonban a fascizmusnak ez az állítólagos „szekája” végzett, az voltaképpen a butaság csúcspontja. Minek tartanak engemet, amikor azt híresztelik rólam, hogy éppen karácsony napján, amikor az emberek a jót és békességet keresik, összeállítását terveztem Amendola ellen? Nem hiszem, hogy lenne valaki is, aki engem ilyen bolondság tartana. *Missurt és Formi* ellen konspiráltam — mondják — és amikor a kamarában legszebb eredményemet értem el, amikor az ellenzék fölött nagy győzelmet arattam és faradozásaimmal az ország békéjét egyengettem, hogy akkor én, éppen én rendelkeztem volna el Matteotti meggyilkoltatását. *És mi lett volna a teendő? Valaki halált kért a fejemre.* Uraim, úgy vélem, Önök ismerik elhatározó erőmet. Annakidején az állami rend őráig csapatának lázadását órák alatt likvidáltam. Negyvennyolc óra alatt két hadosztályt megőszítettem és Korfuba küldtem. Az ellenzék holttestét kereszttől, az ellenfőlnél, *akit személyében nagyrabecsültem*, békét ajánítottam fel ellenfeleimnek. Mi volt rá a felelet?

A bosszu

— Az ellenzék alkotmányellenesen kivonult a parlamentből és olyan újságkampányt indított ellenem, amely már netovábbja volt a piszkálódásoknak és szidalmazásoknak. Három hónapig tartott mindez. Hazugságokat, ostromnyaságokat hejítottak felém, de én nyugodt maradtam. Nem vagyok az az ember, aki ne tudna uralkodni idegein. Megnyitottam a kamarát, ahogy megírtam, hogy a kamara folytassa munkáját. Kíváncsiak barátunknak, Giunta elnöknek, távozását. A lemondás megtörtént, faszta fegyverem szerint és mi volt rá a válasz? Titkos támadásokat intéztek ellenem, barbárokak és gyilkosoknak neveznek bennünket, akik elősködünk a nemzet testén.

Mussoliní most emelkedett hangon folytatja:

— Itt a nép képviselői előtt, az egész nép szeme előtt *ünnepélyesen és határozottan vállalom a felelősséget mindazért, ami történt, átveszem a felelősséget politikai és erkölcsi tekintetben.*

A kamara ismét tapol. Mussoliní azonban pontosan körülhatárolja szavai értelmét és így folytatja:

— *Ha volt tükös összeesküvés, akkor én voliam vezérük, mert mindaz, ami történt, csak eredménye egy történelmi korszaknak, amely ne-*

kem köszönheti létrejöttét és fejlődését. A fejlődés legelőszőbb faszúságának forrását értük el, ami engem nem lepett meg. Olyan pillanatokot élünk, amikor az ember megismeri, ki igazi barátja.

Mussoliní ezután beszélt arról, hogy nem nyúlt volna a legújabb rendszabályokhoz abban az esetben, ha az ország érdekei nem forogtak volna kockán.

Fölöszlatták az összes ellenzéki szervezeteket

A kamara ezután nagy ovációt rendezett a királynak, amelyben Salandra is részt vett. Mussoliní most hosszasan beszélt, miért érdeke az or-

Egy kolozsvári román tudós könyve a vérvád ellen

Dr. Cioban professzor tudományos megvilágításba helyezi a vérvád meséjét

(Cluj Kolozsvár, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két és fél esztendővel ennek előtte, amikor izó gyűlölettel robbant ki Romániában az antiszemitizmus, a féktelen agitáció nem elégedett meg a „felvilágosult idők szelleméhez simuló” harci eszközökkel, hanem a középkori sötétség mélyéből napvilágra hozta a lélekmezgésének régen levitélt, de egykor jól bevált eszközeit is.

Igy járt fel kísérten a sárgafoltos, gattós és inkvizíciós mult porladó rémségei közül: a vérvád minden idők legötöttebb hazugsága, amely az emberi butaság határtalanságának erájével ezer számára teremtett mártírokat.

A misztikus babonákra hajlamos néplélek mindig jó táptalaja volt az etels szörnyű hazugságoknak s a romániai antiszemitizmus terjesztői ho mélyéből a hajánál fogva ráncigálták elő a vérvád meséjét. A kísérlet egyszerű nem sikerült és a XX. század emberének lelkiismeretes öntudatán hajótörést szenvedett az igaztásnak ez az ostoba fej tája. Mégis a gyűlöletnek elhintett magja itt-ott termékeny talajra talált és az antiszemita pamfletek száza agyafurt mesterkedésekkel és azzal, hogy tetszetős áltudományos formába öltöztették a vérvád otrombaságát, gondoskodtak arról, hogy zavart és kételyt támaszsanak a falsáklított lélekben.

Az antiszemita agitációnak ez az embertelen fajtája megdöbbenéssel töltötte el a román intellektuelok legjobbjait is és ma egy könyv fekszik előttünk, amely ennek a megdöbbenésnek köszönhető születését. A könyv a tudományos megismerés és a meggyőződés erájével vétót hiált a vérvád terjesztésének. Dr. Virgil Cioban írta a könyvet, pap és orvos egy személyben, a kolozsvári egyetem a törvényszéki orvostan volt tanára, aki maga mondja: *kattós hivatásban, mint pap és mint orvos úgy érzem, köteles vagyok megírni ezeket a sorokat.*

Cioban Virgil könyvének előszavában kategóri kusan szövegei is: „Ha valaki azt hiszi, hogy nálunk van zsidóáértés, — aminthogy van is — egy vitát és a megoldási módokat komoly indokok alapján kell keresni. Ezek az okok lehetnek nemzetiek, társadalmiak, gazdaságiak, pénzügyiek, de ezeket a bajokat nem lehet a vérvád terjesztésével megoldani.”

Cioban professzor a lelkiismeretes tudós kutató szorgalmával halomra menő könyvet tanulmányozott át, a kérdés egész történelmi és orvosi komplexumát fáradságos munkával gyűjtötte össze és logikus precizitással osztályozta anyagát. A könyv kötségtelenül a legkiválóbb és legalaposabb tudományos munka, amelyet valaha erről a kérdéstről írtak.

A könyv első részében a szerző összegyűjti a vérvádra vonatkozó minden állításokat, amelyeket az antiszemita pamfletekben napvilágot láttak. Kommentár nélkül ismereti az „Aparerea Nationala”-ban a vérvádra és annak igazolására vonat-

szágnak mindaz, amit a közszabadságok ellen elkövetett. A beszédet a kormány újságai néhány órával annak elhangzása után kinyomatták és a városban elkapkodták. Általánosan meg vannak róla győződve, hogy Mussoliní újabb recdóri intézkedésekkel folytatni fogja megszorító rendelkezéseit.

Az ellenzéki pártok között most már nincs véleménykülönbség afölött, hogy Mussoliní beszéde és intézkedései a letűnt hatalom újra való megszilárdításának utolsó erőfeszítése. Az ellenzéki pártok csak azzal nincsenek tisztában, vajjon a fascizmus ellent harcot kivigyék e az utcára, vagy pedig alkotmányos uton harcoljanak a szabadságjogokért. A kormány legújabb intézkedése, hogy minden kommunista, nacionalista, szocialista és köztársasági pártvezetőket feloszlattott.

Az ellenzék határozati javaslatot terjesztett és mindjárt a vita elején a miniszterelnök belpolitikai ténykedései ellen a sajtó elnyomatása miatt. A miniszterelnök kívánságára a kamarát bizonytalan időre elnapolták. Salandraék, aki heves beszédre késztít Mussoliní ellen, akinek nemrégiben még fegyvertársa volt, nem volt módjában válaszolni a miniszterelnök beszédére.

Újabb jelentés szerint a király elfogadta az igazságügyi, közoktatásügyi és közlekedésügyi miniszterek lemondását, akiknek — valamennyien fascisták — letették az esküt.

Salandra lemondott a népszövegségnél delegált olasz küldöttség elnökségéről.

köz összes cikkeket valamennyi szofisztikus bizonyítékkal együtt, hogy a könyv második részében sorra cölfolhassa ezeket a látszólagos bizonyítékokat. A további fejezetekben a vérvád történetét ismereti a szerző s ennek során plausibilis adatok felsoroloztatásával bizonyítja be azt, hogy a vérvád minden esetben szokásos fegyver volt a más meggyőződésűek ellen, amikor más bűnökkel nem tudták védozni őket. Beszletes és pontos adatok alapján ismereti ezután a biblia Talmud és a Salchen Aruch sva passzusait, amelyek a leghatározottabban megtiltják a zsidóknak a vér élvezését. A következő fejezet a világ ótvanként nagy vérvád porát sorolja fel és a történelmi kutatás, valamint az orvosi tudomány eszközeivel a maga valódiságában mutat be minden egyes esetet.

A könyv második része komoly törvényszéki orvosi studium, amely a vád képtelen adatalinak egymás mellé sorakoztatásával sorra cölfolja a vérvád állítások összes adatait.

Mindaz azonban, amit itt elmondottunk, csak vérszeény foglalts annak a hatalmas és minden szempontból értskes adathalmaznak, amit Cioban professzor könyvében összegyűjtött és feldolgozott. A könyv részletes ismertetésére holnap számunkban külön cikk keretében fogunk visszatérni. (.)

— **Politikai gyilkosság Szófiában.** Szófiából jelentik: Január harmadikán Kuzicov detektívet nyílt utcán lelőtték. A marényl minden valószínűség szerint Dimicsov államügyész gyilkosa volt, aki tudta, hogy a detektív a Kuzicov házába kapta a lövést, meg is fordult és egy ideig üldözte támadóját, aki az utcára lött. A detektív azonban üldözés közben elvesztette erejét, összeesett és elvészett. A gyilkosnak sebésztésére ellenére sikerült nyoma találni elűnése.

— **A dési chanuta estély.** A december 29-án Désea megartott chanuta-estélyén, amelynek lefolyásáról legutóbbi számunkban már beszámoltunk, a megnyitó beszédet Rosenzweig M. Jehuda, a Zsidó Nemzeti Szövettség déd csoportelnöke tartotta, aki beszédében a zsidó nemzeti eszmék térhódítására. Az estélyen előadott héber dalokat Mátyás Zsuzsanna tanította be nagy művészettel. Az estély jövedelmét fele részben a Keren Kajemet, fele részben pedig a héber óvoda javára fordították.

Technica vállamosági és műszaki vállalat **öntödése**

készít díszmütagyakat és géprészeket gyorsan a legszolidabb árak mellett. Cluj, Strada Regina Maria No 9. Rador 2502

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes erdelelyi es bannagi zsidóság napilapja... Hat évvel ezelőtt, 1919 január 8-án halt meg 60 éves korában, Bécsben Peter Altenberg, a modern német irodalom egyik vezetes nagynirü költő-egységese.

A mai naptár

Csülörtök

5685 Tévét 12 1925 január 8

Hat évvel ezelőtt, 1919 január 8-án halt meg 60 éves korában, Bécsben Peter Altenberg, a modern német irodalom egyik vezetes nagynirü költő-egységese. Olyan különös, — leirtam a nevét, azt is leirtam, hogy meghalt és mostan úgy kel- lene, hogy egy keveset beszéljek róla — és se- hogyse akarzik. Vannak nevek, amelyek ek em- lítésénél nem a nekrológ jut mindenekelőtt az eszünbe. Valami egészen más. Körülbelül ilyen- formán: Altenberg, Alenberg, — furcsa. Hát ez is zsidó volt? Ez egy olyan különös, hogy a neve éppen a-va- l kezdődik. Nekrológot akartam írni egy nagy zsidó költőről és az a-b-c betűi sorakoznak föl az agyamban. Szép sorjában. És mindegyik betű belém kiabál, belém kurjog és kikkorog belőlem: „én is, én is!” Én nekroló- gót akartam írni egy nagy költőről, de az abc betűi kiabálnak és parancsolnak. És alkudoznak. Ha már nem mindannyiát, hát legalább a leg- ajabbakat. A mostaniakat. És ha nem mind, hát legalább az A-t l a B-ig. És le kell írnom őket szépen sorjába, egymás alá. Az A-tól a B-ig. És mindezt azért, mert Altenberg neve véletlenül A val kezdődik. És nem engednek nyugodni, belém kiabálnak. kikkorognak belőlem és nevetnek: „én is, én is!” Hát j. Kezdődjön a sor, de csak A-tól a B-ig és csak a legu- abbak és csak a legnagyobbak, az európai nevek. Adler Felix prof. (Newyork) A „Gcs. für athische Kultur“ megalapítója. Adler Viktor és Frigyes (Wien) mindketten nagynevü szocialista vezeték. Altenber Peter (Wien) német költő. Antokolsky Mark (Pétervár) szobrász. Asser Tobiás prof. (Amsterdam) miniszter, a Nobel békedíj nyertese 1911-ben. Baerbach Bertho d. német novellista. Bachner Vilmos (Budapest) viághírü orien- talista. Bakst Leon (Paris) orosz-zsidó festő. Bailin Albert (Hamburg) A „Hamburg Ame- rika Linie“ megalapítója. Bárdny Róbert prof (Upsala) Az orvosi No- beldíj nyertese 1014-ben. Barnato Barnay (Délafrika) angol financ- ember. Barnay Lajos, színész és színiigazgató. Beaconsfield (Beniamin Disraeli) Beer-Hoffmann (Wien) költő, drámaíró. Beit Alfred (London) angol financier. Bendemann Eduard, német festő. Benfey Theodor, orientalista, szanszkrit kutató. Bergson Henri (Paris) az ujkor egyik leg- nagyobb filozófusa. Berthner Emil, a telefon egyik megalapítója. Bernhardt Sara (Paris) színésznő. Bernstejn Eduard (berlin) szocialista vezér. Bleichröder Gerson (berlin) német financier. Bloch Johann (Peteryar) a hagat döntőbíró- ság megalapítója. Börne Ludvig (Frankfurt) német író. Brandeis Luis (Washington) az Egyesült- Államok főbírája. Bródi Sándor (Budapest) író. Elég! Nincs helyem még a B betűre sem. A Nobe díj nyertesei között eddig 10 zsidó van és három fél zsidó. A nevek? Albell Mi- chaelson, Gabriel Lippmann, Asser T. biás, Paul Ehrlich, Fritz Haber, Alfred H. Fried, Jac. Loeb, Bohuslav Brauner, Robert Bárdny, Richard Will- stätter és a három zsidó anyától születt: Eli Metschnikow, Paul Heyse és Anatole France. Összesen 18 millió zsidó lélek van a világon. A zsidó Nobel-díj-nyertesek száma messzi túlhaladja az angol és a francia Nobel-díj-nyertesek együttes számát. Szép erőproba. Mi lesz, ha majd ezeket a szétszórta gazdasági és kulturális erőket mind

a zsidó nép szolgálatába tudjuk állítani? És miko lesz az? Meri meglesz. Einstein példája mutatja. És tulajdonképen én nem is erről akar- tam írni. De nem tehetek róla: Altenberg az oka. Peter Altenberg, aki január 8-án halt meg és akinek a neve A-val kezdődik. g. j.

Purjesz Lajos meghalt. Budapestről jelentik: Purjesz Lajos, a „Világ“ című napi- lap főszerkesztője ma meghalt. Purjesz újságírói pályafutását a Csávozszy-féle „Egyet- értés“ nál kezdte, majd a „Független Magyar- ország“ nál folytatta. Honnan a szabadkőműve- sek által alapított „Világ“ hoz került szerkesz- tői minőségben. A „Világ“ nagyobb jelentő- ségre a háboru utolsó évében tett szert, ami- sor kimondott pacifista politikát kezdett foly- tatni és a Magyarországon élő nemzetiségek autonómiáját követelte. Purjesz Lajos Lajos Jászi Onkár és Biró Lajos szókimondó, bátor orgánuma lett, amelynek nagy szerep jutott a forradalomban. Purjesz Lajos lapja irányának érvényesülésével maga is emelkedett, tagja lett a Magyar Nemzeti Tanácsnak és jobbkézre Károlyi Mihálynak. A proletárdiktatura bukása után a „Világ“ fölvette a harcot a fehér ter- ror ellen és egy időben merészebb hangot hasz- nált a szocialisták lapjaival, a „Népszava“ nál is. Mindez Purjesz Lajos műve volt, aki a kortársak előtt is tekintélyes érdemelt: fő- titkára volt a Budapesti Újságírók Egyesü- lé- nek. Az eránnyal fiatal ember az utóbbi időben sokat betegeskedett. Halála tekintélyes pesti zsidó családot dönt gyászba.

Zsidóból lett görögkatolikus püspök. Belső jelentés szerint néhány nap muiva egy igen érdekes pályafutású ember érkezik Ro- mánia területére. Dr. Török János püsburgi görögkatolikus püspök bizonyos egyháspolitikai ügyek megbeszélése céljából Csehszlovákia és Jagoszlavia után most Romániába is ellátogat. Amerikából eredetileg szert hajózott át Euró- pába, hogy a pápának megköszönje püspöksé- gétért kinevezését. Dr. Török János aranylag- más egészen fiatal ember, 36 esztendő, de így is már olyan kalandor mult áll a háta mögött, amelynek csak a világháborus konjunkturák tudtak kitermelni. Dr. Török János eredetileg a Toth névre hallgatott és egy budapesti zsidó kiskereskedőnek a fia. Még diákkorában el- hagyta zsidó hitét és egyetemi évében a teoló- giai fakultás hallgatója volt. A háboru követő felfordulások idején — állítólag — Károlyi közvetlen környezetéhez tartozott és a kommu- nista éra összeomlása után az új rezsim erős köztársasági érzelmei miatt egy évi börtönré- sélt. A börtönbüntetést le is ülte. Szabadu- lás után Amerikába vitorázott, ahol az utolsó- előtti elnökválasztások idején szónoki lépéssé- geivel nagy szorgalmat tett Hardingnak. Harding elnök ezt azzal hálálta meg, hogy kinevezte az amerikai pápánál a püspöki ki- nevezést. Az új egyházról jelenleg Bicsben ter- tőzködnek és nemcsak a visszaindul Amerikába. Ezzel azonban Romániába is ellátogat a zsidó fából lett püspök, hogy a görögkatolikus egy- ház ügyeiben az illetékes tényezőkkel tárgya- lásokat folytasson.

A Preussische Staatsbank panamája. Berlinből jelentik: A Preussische Staatsbank hátrára elhözvetett panamák ügyében ujabb le- tartóztatások történtek. Saaveur igazgatót, a Berlin-Burger vasútvégek vezetőjét letartóztaták és ezzel egyttel az államügyesség befejezte akcióját. Az államügyesség különben erősen dolgozik azon, hogy a panama minden részle- tét felderítse és hogy azok, akik nem bűnösök, egy napig se tilhezenek ártatlanul fogságban. Harom ügyész éjjel-nappal dolgozik és a lézas munkának köszönhető, hogy a letartóztatottak közül többeket szabadlábra helyeztek, így a Deutsche Mercourbank három főtisztviselőjét, akik nyomban átvették a bank további veze- tését. A jobboldali sajtó az ügygel kapcsolat- ban még mindig kompromittálni szeretné a szocialdemokrata pártot és többek között azt híreszteli Ebert bírodalmi elnök vejről, dr. Jönnickérről, hogy tagja a Mercourbank felügyelő- bisottságának. Est az állítást azonban nemcsak Jönnicke, hanem maga a bank is kereken cáfolja.

A Ceiré Mizrachi fölhívása. A olíji Ceiré Mizrachi fölhívja összes tagjait, hogy ezentul minden szombaton délelőtt fél 10 óra- kor jelenjenek meg a „Bet Abraham“ imaház- ban rendezendő „minjan“ nál.

A szigetű Avivák chanuka ünnepe. Máramarosszigetről jelentik: Folyó hó 28-án a szigeti Aviva, Tikva és Salome K. K. L. javára chanuka-ünnepeket rendezett. Az ünnepeket zenekari nyitány vezette be, amely után a chaluok élvezetes énekezzémai következtek. A „maor-cur“ a cionista elemi iskola növendékei énekeltek. Dr. Fried Abraham lelkesítő ünnepi beszédével nagy propa- ganda-hatást ért el. Juda Halévi „Örök vágy“ című versét Gutmann Armin nagy érzéssel és hozzáérté- sel adta elő. Samuk Rózei zongoraszámmal tánt ki. Berger Magdus „Ha férfi lennék“ című mono- lógot nagy sikerrel adta elő. Farbas Gizi szavala- ta és táncszáma ocsatlau sikert aratott. Kallós Jolán „Cion részéjét“ kellemesen énekelte. Gutmann Gizi és Braun Annus zongorahangjai nagyon jók voltak. A his Steinmets Dóri nagy hatással sza- valta az „Oh Ihr kleine Lichtelich“-t Morris Ro- senfeldtől. Gutmann Armin „Lányok“ című dialó- gját Kautmann Mimi és Gutman Armin tgyesen adták elő. Az előadást a Tikvával fejezték be a chaluok.

Eljegyzés. Schwartz Zsigmond Dicsos- martin és Elstkovits Iréne Blaj jegyeznek. Minden külön értesítés helyett.

Öngyilkosságot követett el Székely Klára. T gyaap délután a Malom utca 14. számú ház lakói jelentették a rendőrségen, hogy a házban lakó Székely Klára ötvenhat éves magánzó nő egész napon keresztül nem adott magáról életjelet, sőt lakásának bejárat ajtaján való kopogtatásra sem kértak semmi választ. A rendőrségről Florea sub- komiszar és egy detektív szonnal a helyszínre siettek, ahol feltörték a lakást és behatoltak a szobába. A szobában az ágyon fekve találták Székely Klára holttestét. A rendőri viz gálat még nem állapította meg, hogy öngyilkosságról, vagy pedig hirtelen halálesetről van szó. Székely Klára neve nem ismeretlen a kolozsvári közönség előtt. Még az impériumválaszkor eladta a tulajdonát képező Malom utca 14. számú házat néhány ezer koronáért, de későbbben a ház értéke rohamosan növekedni kezdett és így Székely Klára és hozzá- tartozói megtánták az eladást és megtámaszták az eladási szerződést azon az alapon, hogy Székely Klára teljesen beszámíthatatlan és így nem tudta, hogy mit cselekszik amikor a házat eladta, tehát a szerződés érvénytelen. A per évek óta fogal- koztatta a bíróságokat, míg végül december elsején érkezett le a budapesti semmítészék határozata, amely arról értesítette Székely Klárát és hozzá- tartozóit, hogy a bíróság nem látta beigazoltuk Székely Klára beszámíthatatlanságát és ezért vég- érvényesen elutasította a keresetet. Székely Klára amikor értesült a per elvégzéséről buskomor lett és könnyen lehetséges, hogy előtűi elkeseredésé- ben öngyilkosságot követett el. Székely Klára holttestét beállították a törvényszék bonctani intézetébe.

Haláleset. A kolozsvári közigazgatási életének gyászja van. Pintér Bertalan, a Molnár és Pintér cég tulajgja ötvenhárom éves korában ma reggel meghalt. Az elhunyt Sepiszent- györgyiől származott E dély fővárosába, ahol a melomüzemet nagy sikerűndással állandóan fej- leztette és nagyra emelte. Temetés e hó nyol- codikán lesz délután fél három órakor a Furd- utca 23. szám alatti gyázházból.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya min- 25 den színben lei. Flohr-harisnya minden 53 színben lei. Muszlin harisnya divat- 69 színben lei. Cérna-muszlin minden 98 színben lei. Seyemfátyol harisnyák 125 minden színben lei. BLATT FÖTER 13. Diszkontóknban és kúttárknban őriasi választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

szabadságot ellen- nény ujsági néhány- ány kinyomatták és a- lánosan meg vannak- i újabb recdóri inté- szorító rendelkezéseit, ott most már nines- hogy Mussolini beszéde- alom ujra való meg- nités. Az ellenzéki- tsztában, vajjon a- gyék e az utóóra, vagy- arcoljanak a szabad- legújabb intézkedés, nacionalista, szocialista- feloszlattott. raitistot terjesztett be- szterelnök belpolitikai- nyomatása miatt. A- a kamarát bizonyta- drának, aki heves be- a, akinek nemrégiben- volt módjában vála- lére. király elfogadta az- és közlekedésügyi mi- ek — valamennyien- t. pszövetségél delegált- l.

könyve

vérred meséjét nyi szofisztikus bizo- nyv második részében- szolagos bizonyítako- a vérred történetét- rára plausibilis adatok- be azt, hogy a vérred- tyver volt a más meg- más bűnösök nem- etes és pontos adatok- biblia Talmud és a- saít, amelyek a leg- zsidóknak a vér élve- világ ötvankit nagy- a történelmi kutatás- y eszközeivel a maga- len egyes esetet.

komoly törvényeségi- l keptelen adatainak- al sorra cífolja a vér- t elmondottunk, ezek- hatalmas és minden- szának, amit Cioban- tájított és feldolgozott. ére holnap! számnak- gunk visszatérni. (.) Szóflában. Szóflá- madikán Kasimov- lőtéc. A marénylő- lnt Dimicsov állam- tudia, hogy a detek- khelyének kinyom- apta a lövőt, meg- öste támasdójt, akti- tiv szobában üldözés- szessett és alvó zelt- onéro sikerült nyo- stély. A december- chsnuka-esté ysa, utóbbi számonkés- yitő beszédét Rosa- N-mzeti Szövetség- a, aki beszédében r- szmész térbóditás- a. datokat Mátyás Zsu- ülvészettel. Az or- n a Keren Kajem- ber óvóda javára for-

amossági és műszaki- lalat- ntődéje géprészeket gyorsan- Ciu, Strada Regina- Rador 2502

KÖZGAZDASÁG

További áremelkedések várhatók a tengeri és szeszpiacra

A román tengeri még nem érte el a világaritást. A szesz erőteljes áremelkedését jóslják

(Cluj-Kolozsvár, január 7. Az Uj Kelet tudósítójától) Ismeretes, hogy Románia múlt évi tengertermés rekordtermés volt, amely nemcsak a belföldi szükségletet fedezi bőségesen, hanem tekintélyes felesleget exportáltak már eddig is a különböző külföldi piacokra. Deára ezek a rekordtermések, november óta mintegy 10 ezer lejjel emelkedett a tengeri vagonkénti ára és a novemberi 40 ezer lejes árral szemben ma már 50-55 ezer lejt is szívesen fizetnek tengeriért.

A tengeri állandó szállárulása a szeszpiacra is áremelkedést eredményezett, úgy hogy a kolozsvári 50-51 lejes szeszárakkal szemben Aradon 52, Temeşváron pedig 53 lejt kérnek az adózott szeszért. Az Uj Kelet munkatársa a tengeri és a szesz emelkedésével kapcsolatban kérdést intézett közgazdasági életünk egyik reprezentánsához, aki a következő felvilágosítást adta:

— A tengeri erőteljes áremelkedése szorosan összefügg a buza és más gabonafélék

nagy áremelkedésével. Rendes körülmények között a buza és tengeri árkülönbsége nem volt nagyobb 20 százaléknál, míg az ideig, ha tekintetbe is vesszük a kormány által max. márt 95 ezer lejes buzaárát, már pedig tudjuk, hogy a buza tényleges ára ennél is jóval nagyobb, akkor is több mint 40 százalék a tengeri és buza közötti árkülönbség. Ennek a különbségnek ki kell egyenlődni már csak azért is, hogy a romániai tengeri nemzetközi relációban is elérje a világaritást.

— A szesz árakulása szorosan összefügg a tengeri árakulással, mert amint tudjuk, a tengeri szesznek fő nyersanyaga és ennek következtében természetesen befolyásolja az árakulását. Ettől eltekintve Romániában, ahol régebben szeszben túlproduktó volt, jelenleg minosek olyan tekintélyes szeszüzemek, ami ellenüozhatná a tengeri áremelkedés befolyását a szeszárakra és ennél fogva bizonyosra vehető, hogy ezen a piacon is még további áremelkedések lesznek.

— A Lőmaan Akkó akció közleménye. Az előkészítő bizottság közli az akció összes résztvevőivel, hogy a föld árszabályozás céljából egy bizottság Palesztinába utazott. A bizottság visszatérése után fognak a résztvevők egybehívni megalakulás, szervek megválasztása céljából. Addig a további jegyzés szünetel. Az egybehívandó gyűlés feg határozni azon új feltételek felett, melyek mellett további jegyzések eszközölhetők.

— Leleplezett dohánycsempész. Tegnap este a bukaresti személyvonat beérkezése után Sassa és Fata detektívek a vasutnál igazolásra szólították fel egy középkorú férfit, aki a hátán egy nagy hátizsákot cipelt. A detektívek igazolás után a hátizsák tartalmára is kíváncsiak voltak, de a zsák tulajdonosa hátizsákját átadta egy ott várakozó kisgyermek, aki elszaladt vele. A detektívek a leigazolt utast, Bogacsi Imrét őrizetbe vették s elkísérték Kálvin utca 7. szám alatti lakására, ahol kutatni kezdték a hátizsák után. Hosszas keresés után az egyik égy alól előkerült a hátizsák is, amelyet felnyitva kilere és fél kilogram csempészdohányt találtak benne. Bogacsi Imre a detektíveket ezer lejjel akarta megvesztegetni, de ezek nem fogadták el a pénzt, hanem a csempészt őrizetbe vették és behívték a rendőrségre. Bogacsi Imrét ma délelőtt hallgatták ki Jarca pénzügyi inspektor jelenlétében, aki jegyzőkönyvet vett fel a dolgokról és a csempészdohányt befoglalta. Bogacsi Imre ellen dohánycsempészés és megvesztegetés címén megindították az eljárást.

* Gumibélyegzőket (héber nyelvűeket is) olcsón szerezhet be Imperial-nál, Cluj, Minorita-utca.

SPORT

A Blue Star Budapest. A brünni Blue Star tudvalegleg turát akart lebonyolítani először Délamerikában, majd amikor ez nem sikerült, Olaszországban. A tura nyelbűtése azonban lehetetlenné vált, mert a cseh szövetség három hónapra letiltotta a csapatot, több igazolatlan játékos szerepeltetése miatt. Ez az intézkedés megátadta az egyesület létét, mivel nem állott annyi anyagi rendelkezésére, hogy a csapatot alkotó profikat ilyen hosszú ideig fizessék. A játékosok elszéledtek s mivel a csapat majdnem valamennyi tagja budapesti, jelenleg az egész Blue Star Budapest van. Ez adta az impulzust az egyik budapesti egyesületnek, a Zuglónak, hogy mérkőzést lekössön a facér, illetve tétlen futballistákkal. A terv ugylátszik sikerülni fog, amennyiben a Zugló ma beadvánnyal fordult a budapesti intézőbizottsághoz, hogy Bindl hátramaradt hozzátartozói javára engedélyezsék a két csapat mérkőzését. Az intézőbizottság — tekintve az altruista célt — természetesen megadta az engedélyt. Az eredeti terv az volt, hogy az elmúlt vasárnap játszásk le a meccsat, azonban a Blue Star játékosai tréninghiányra hivatkozva kérték a mérkőzésnek 11-ére való elhalasztását. Ebbe is belementek az illetékesek és ha valami közbe nem jön, a két csapat vasárnap találkozik egymással.

Legújabb külföldi eredmények. Verceli: FTC—Verceli 2:0 (1:0). — Regensburg: Vasas—Regensburgi SP 4:3 (2:1). — Dresden: Prága válogatott—Dresden válogatott 1:0 (0:0). — Freiburg: Gradjanski—FC Freiburg 3:2. — Prága: Sparta—Admira 7:0 (3:0). — A bécsi csapat hatsztrófális veresége meglepetés.

A bíróbizottság alakuló ülése. A kolozsvári kerület bizottsága ma, csütörtökön este nyolc órakor strada Avram Janou (volt Petőfi-utca) 16. szám alatti hivatalos helyiségében az új bíróbizottságot fogják megválasztani.

STOEWER Irógép LE PAGE Kvár. — Gyárképv. Kérjen ajánlatot

Előrendű tejszín-kávé már a kora regeli habos bivalytejese órákban kapható Kindl cukrászdában, Calea Regele Ferdinand 3. SZ.

A kolozsvári élelmiszerkereskedők akciója a vásáraspi zárattartás ügyében. Ismeretes, hogy Kolozsvár rendőrprefektusa még augusztusban rendeletet adott ki, mely ellentétben az Erdély és Bánában még mindig érvényben lévő vásáraspi zárórát szabályozó törvényvel, eltiltotta a szatós és élelmiszerüzletek vásáraspi tíz óráig való nyitvatartását. A prefektus ezen rendeletét később úgy módosította, hogy csupán a belvárosban és főutvonalakban lévő kereskedők tartoznak fizleteiket zárva tartani, ellenben megengedte, hogy a külvárosi szatós és élelmiszerkereskedők vasárnap tíz óráig nyitva tartassanak. A prefektus ezen sérelmes intézkedését több belvárosi és Széchenyi téri kereskedő, mint törvényellenes, nem respektálta és ezért a rendőrség szokatlan kereskedőket, akik ezt a rendelkezést megszegték, ezer lejes bírsággal sújtotta. Bár a kereskedők annak idején az ítélet ellen felszabeszést jelentettek be, a rendőrség kihágási osztálya a napokban kézbesítette a megadott bírságokat a pénzbírság megfizetésére vonatkozó végzését. Mint értesülünk, a kereskedők nagyarányú akciókat indítanak a sérelmes vasárnap-i zárórakérdés ügyében és ennek orvoslására a kormányhoz akarnak memorandumot felterjeszteni, valamint kérni fogják a büntetés elengedését.

A szénárak emelkedése várható Németországban. Berlinből jelentik: A bányászalkalmazottak kilenc százalékkal magasabb bért kapnak január elsejétől, aminek következtében a szénárak emelkedésével kell számolni. Ha azonban a német nehézipar produkciója tovább emelkedik és így a bányák is fokozhatják üzemüket, akkor ez a mostani áremelkedés csak ideiglenes lesz, mert a bányavállalatok a legelső alkalommal visszaállítják majd a régi árakat, nehogy a szén drágulása meggátolja az olcsóbbodás általános folyamatát.

Kartellbe tömörülnek a romániai drót és szeggyárak. A romániai drót és szeggyárak kartellalapítási tárgyalásokat folytattak. E tárgyalások még nem vezettek ugyan eredményre, de a kérdésben rövidesen újabb értekezletet fognak tartani.

Kérelemzni kell az új házak adómentességét Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter az összes pénzügyigazgatóságokhoz figyelmeztető rendeletet küldött, amelyben felhívja az igazgatóságok figyelmét arra, hogy az új házak csak az esetben részesülnek adómentességben, ha azt a tulajdonosok előzetesen kérelmezik. Előfordult ugyanis, hogy csak utólag kérték a házasodás elengedését, miközben többször károsodás érte a kérelmezőket, mert a pénzügyminiszter erre vonatkozó rendelete szigorúan előírja, hogy az utólagos kérelmek elutasítandók, valamint nem fizetendők vissza a már befizetett házasodás sem.

ket, mert a pénzügyminiszter erre vonatkozó rendelete szigorúan előírja, hogy az utólagos kérelmek elutasítandók, valamint nem fizetendők vissza a már befizetett házasodás sem.

Jugoszláviában leszállítják a cukor kiviteli vámját. Belgrádból jelentik: Surmin kereskedelmi miniszter pénteken megbeszélést folytatott Stanics köll kedéssügyi miniszterrel. A tanácskozásokon a kiviteli vámok leszállításáról volt szó. A miniszterek megállapodtak abban, hogy a cukor kiviteli vámját 38 százalékkal leszállítják.

A mai valutapiac

A mai napon hivatalos tuning miatt szünetelt a devizaforgalom.

Valutapiac Január 7-én:

Érték. Nyitda—Kárlat: Berlin 122 25—122 25, Amsterdam 208 25—208 40, Newyork 513 1/2—513 50, London 244 75—244 60, Páris 276 50—276 50, Milánó 216 50—216 00, Prága 154 00—154 75, Budapest 70 75—70 75, Bélgár 810 00—830 00, Bukarest 265 00—265 00, Varsó 99 00—99 00, Bécs 72 25—72 30.

Bécsi máshavásár. (Saborsky és Fia cég jelentés) A bécsi máshavására felhajtás volt 2139 darab. Ebből romániai áru 691 darab volt. Az árak 500 osztrák koronával emelkedtek.

Saborsky József és Fiai cég
Wien, III. 4 ST. Marx. Sürgönycim: Saborskysöhne
Wien — Előállat-küldemények címe: Saborsky József és Fiai, Wien ST. Marx. — Huskúldemények címe Saborsky József és Fiai, Wien, Grossmarkthalle.

Rendkívüli alkalom
20% áremedmeny
férfi fehérneműekben.
Gabriel PAPP Gábor
fehérneműüzem, Cluj, Piața Unirii 8.
Timisoara — Cetate

Modern ruhafestés, tisztítás GINK-nél, CLUJ Lloyd 3022.

Divatos nőkabátok végleges kiárusítása mélyen leszállított, minden elfogadható áron. URANIA áruház Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 84. Uránia-mozival szemben. Strocco 105

Özv. Pintér Bertalanné szül. Fischer Blanka a maga és alulírottak, valamint a kiterjedt rokonság nevében mély fájdalommal jelenti, hogy forrón szeretett férje

Pintér Bertalan

életének 53-ik, boldoz házasságának 17-ik évében, folyó hó 7-én d. e. 8 órakor váratlanul elhunyt.

Földi maradványait f. é. 8-án d. u. 1/23 óra or fogjuk a gyászoló háztól (Fürdő-utca 23.) az izraeli temetőben örök nyugalomra helyezni.

Emléke legyen áldott!

Cluj-Kolozsvár, 1925 január 7.

István, József, Miklós
gyermekai

Dr. Widder Márk	Dr. Kállay Józsefné
Molnár Jenőné	szül. Widder Rózi,
szül. Widder Boriska	Dr. Grosz Fálné
Widder Menyhért	szül. Widder Erzsike
	testvérei

Minden külön értesítés helyett

Alulírott cég mély megilletődéssel jelenti, hogy

Pintér Bertalan ur

részvénytársaságunk Igazgatóságának alapítása óta buzgó tagja, e hó 7-én hirtelen elhalálozott.

Emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Cluj-Kolozsvár, 1925. január 7-én.

Bognár és Szántó
Erdélyi Kereskedelmi R.-T.

A cluji—kolozsvári Chewra Kadischa Szent Egylet választmányja mély megrendüléssel és végtelen fájdalommal tudatja, hogy szeretett elnöke

Pintér Bertalan ur

folyó hó 7-én szerdán reggel, mindnyájunk végtelen fájdalomra hirtelen elhunyt.

A megboldogult földi hamvait folyó hó 8-án csütörtökön, délután fél 3 órakor a lakásán Str. Biai 23 szám alatt tartandó gyászszertartás után adjuk át a házsongárdi zsidó temetőben az anyaföldnek.

Emléke örökké élni fog sziveinkben és azt soha nem muló kegyelettel őrizzük meg.

Mély fájdalommal jelentjük, hogy

Pintér Bertalan ur

cégünk beltagja, 1925. Január hó 7-én váratlanul elhunyt.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Molnár és Pintér

A Bognár és Szántó cég Igazgatósága fájdalommal jelenti, hogy

Pintér Bertalan ur

részvénytársaságunk egyik alapítója és Igazgatóságunk lelkes és buzgó tagja, folyó hó 7-én hirtelen elhunyt.

Emléke örökkön élni fog.
Cluj-Kolozsvár, 1925. január 7-én.

Az Igazgatóság

Az Erdélyi Szénbánya Részvénytársaság Igazgatósága fájdalommal tudatja, hogy érdemes igazgatósági tagja

Pintér Bertalan ur

f. hó 7-én váratlanul elhunyt.
Emlékét kegyelettel őrizzük.
Cluj, 1925. január 7.

Erdélyi Szénbánya R.-T.
Igazgatósága

Megnyílt Rador 2501
Böszörményi és Erdélyi
hölgyfodrász és
manikür szalonja
Főter 22. sz., udvarban
Mindennemű hajmunka, speciális hajfestés.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET
Csütörtök: A nagyhercegnő és a pincér (Ujdonság először, premierhelyekkel, premierbérlet 30 szám, sorozat 13)
Péntek este 7-kor: A nagyhercegnő és a pincér (Másodszor, rendes helyekkel, rapibérlet 54 szám B, sorozat 14)
Péntek este 10-kor: Kocian Jaroslav, a világhírű hegedű-fenomen egyetlen hangversenye Mérsékelt emelt helyekkel, premierbérlet 31 szám, sorozat 15)
Szombat d. u. fél 4-kor: A kis muzsikák (Ujdonság 3-adszor, mérsékelt helyekkel, sorozat 16)
Szombat este 8-kor: A nótás kapitány (9-adszor, bérlétszűnetben, Premierhelyekkel, sorozat 17)
Vasárnap d. u. fél 4-kor: A cigány. (Szenzációnyi István fellépésével, mérsékelt helyekkel, sorozatszám 18)
Vasárnap este 8-kor: A három grácia (Oporetteujdonosság 15-ödször, bérlétszűnetben, premierhelyekkel, sorozat 19)
Hétfő: Mizaotróp (Új szereposztással s új betanulással. A Molliere-cyklus 5-ik előadása, rendes helyekkel, premierbérlet 32 szám, sorozat 20)

MOZGÓK MŰVÉSZET

Select Mozgó. Csütörtök, január 8. Premier. A Minaret hangja. Dráma a kele-i életből, 7 felvonásban, Főszerepben Norma Talmadge, a legnagyobb és világhírű angol drámai művésznő.
Uránia Mozgó. Csütörtök, január 8. Premier. Gáncsnélküli lovag. Hatalmas dráma a cow boyok életéből, 5 felvonásban. Főszerepben az amerikai kedvenc művész lovag Douglas Fairbanks.
Apollo-Mozgó. Csütörtök, január 8. Premier. Szibéria. Szenzációs dráma 5 felvonásban, a szibériai elitéltek életéből. Főszerepben Klara Kimbal Jung.

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadobozokat összegezett és szétszedett részekben megrendelésre azonnal készít és bárhol szállít a legolcsóbb áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Ce rnanji (volt Kajántól-ut) 1 sz

Hirdessen az Uj Keletben!

APROHIRDETÉSEK

Magyarországi közértesítési és közértesítési törvények szerinti közértesítések. A közértesítések díja a közértesítési törvény szerinti díj. A közértesítések díja a közértesítési törvény szerinti díj.

השבת החדשה
Kérem. Szerdán, dec. 31-én éjjel az aradi gy. rson Segesvár—Tóvis között elvezettem kéziköfermet. Tartalma: 1 tálesz, 2 pár teflin, több Palesztinába szóló utlevél és akta, 1 fekete téli kabát, 1 bársony kalap. Kérem a becsületet megtalált vagy nyomravezetést engem értesíteni. Az összkiadást honoráriummal együtt megtérítsem. Klein Jakab, Satumare, Strada Negru Voda 58. 8395

Könyveléshez értő, német nyelvet bíró fiatal tisztviselőt keresünk azonnali beépésre. „Aquila Romana” Societate Anonima Cluj, Honvéd-u. 41. 8386

Allványok, pultok, szekrények és egyéb üzleti berendezések eladó. „Aquila Romana” Societate Anonima Cluj, Honvéd-u. 41. 8386

Gyarmatáruban jártas ügyes segéd kerestetik. „Aquila Romana” Societate Anonima Cluj, Honvéd-u. 41. 8386

RUNWALD

Cluj, Str. Vlahuta (volt Belyal-u.) 3. Telefon 147.

Üvegcsiszoló és tükörgyár. Táblásüveg raktár és üvegcsiszoló vállalat. Hibás tükörök újrafonaszorítása 1007

Fehér géphímzés tanítását vállalom. Ugyanott jó karban levő Singer varrógép olcsón eladó. Cím a kiadóban.

Név-jegyeket, születési, eljegyzési, esküvői kártyákat és mindenféle mulatsági meghívókat legszebb kivitelben készít a **Kadima-nyomda Cluj**

Különbejárati butorított szoba söser ellátással 15 le kiadó. Rudolf-u. 54. 8393

Papirkereskedősegédet keresek sürgős belépés e. Csakis kiváló szakembert, munkaszerető egyént. Ajánlatokat referenciákkal kérek. Cím e lap kiadójában. 8383

Veszek jó karban levő írógépet. Cím a kiadóban.

מודעה רבה לירא ד'

רבונו ואנשי מעשה טובלים בשוק בבוקר במקוה המיטה שהותמה בשוק. והוא איסור גמור. שומר נפשו ירחק מזה.

Zeiss
Busch
Rodenstock
szemüvegkülönlegességek
KUN MÁTYÁS FIA
1876 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Figyelem!
A QUOTA Dél-AMERIKÁBA NEM TELJES
miután az odaváló bevándorlás korlátlan. Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába **gyorsan akar utazni**, az irjon azonnal prospektusért
Cosulich Line
Bucuresti, Cal. Grivitei 181
Legolcsóbb és legkényelmesebb út AMERIKA, CANADA, ARGENTINA és BRAZILIÁBA.
Vasúti utazás tartama a hajóig csak 48 óra! Csak egy határ

DÉRI LAJOS szücsmester
Str. Memorandului (v. Unió-u.) 3. Telefon 12-12
Dusan felszerelt raktárában az idő előrehaladottsága miatt **mélyen leszállított árak!**
Lloyd 2939

A tudományos világ által elismert **legjobb, legtökéletesebb és legolcsóbb** fertőtlenítő szer a **SALAN**
Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Izadtságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet. Kristálytisza, nem mérgező, teljesen szagtalan. Hölgyek mindennapi toaletijéhez nélkülözhetetlen
Kapható mindenygyógytárban és drogueriában.
Gyár és központi iroda:
Salan Vegyipari Művek
Timişoara, II. Piaşa Bedea Cárjan (Széna-ér) 2.

Telefon 12-29. „Rador” No 2398
BUZETZKÓ utóda
F. Kuck
Cal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel, béliésárak és paplan nagyraktára.

131—924 sz.
Pályázati hirdetmény
A targumuresi (marosvásárhelyi) orth. aut. iar. hitközség a megüresedett **titkári** állásra eennel pályázatot hirdet.
Pályázhatnak azon román állampolgárok, kik hitközségi ügykezelésben kellő jártassággal és magy. német, héber nyelvet ugy szóban, miut írásban tökéletesen bírják és perfect könyvelők.
Javadalmazás — mellékjövdelemmel együtt — körülbelül 6000 lej havonta.
Román nyelvismerettel bírók előnyben részesülnek. Pályázatok a családi állapot és a családtagok számának feltüntetésével az elköszéghez nyújtandók be.
Targumures, 1925. január 5.
Paneh Mózes, h. titkár
Mandl Mór, hitk. elnök

Családiokokból eladó
kedvező fizetési feltételek mellett, a belváros egyik legszebb helyén fekvő 2 emeletes, jól jövedelmező, központi fűtéses, **modern**
bérpalota
azonnal elfoglalható pompás 5 szobás lakással. Érdeklődhetni dr. Horvát Jenőnél, Calea Victoriei 34.

Szállítunk szegedi rózsapapírt 75, 105 és 125 lej kg.-ént. Szegedi la rózsaburgonyát kg.-ként 4 lej. Tiszta hegyi mézet kg.-ént 40 lej, franco. „EXPRESS” Export-Import Timisoara, Belváros, V. Alexandrii, (volt Hunyadi-utca) 8. Telefon 22-25. 8382

Az erdélyiek figgelmébe
Bukuresti, (Belvedere) 15 ort. koser, Abraham & Comp. (Grossmann)-féle vendéglőt a vele szemben levő **Transval** (Str. Brezoianu 2.) modernül berendezett helyiségeibe helyezte át. A t. közönség további pártfogását kéri **Abraham & Comp. H. Grossmann**, Strada Brezoianu No 2. (A gyógyszerár mellett). **Modern és pontos kiszolgálás**

Double raglanok
férfi- és fiuruhák
M. Neumann
szégnél Cluj, Piata Unirii 14.

...találta ezt tenelót, m...
...nemzet kö...
...lom áldás...
...egyidőtű...
...képithess...
...ságróknak...
...ujteleű, f...
...férfiu száj...
...jelentősé...
...elrendel...
...viszonyok...
...folytatják...
...társalmi k...
...szertőség...
...lőlet, ame...
...lázad, so...
...egymás n...
...szját éle...
...Báji igaz...
...igazi szer...
...tának me...
...len, hog...
...gyűlölet...
...és mélyen...
...zetének...
...mint azol...
...a gyűlölet...
...Tatare...
...ságvöl...
...elő kisebb...
...fokkal m...
...nyában...
...ég munk...
...tartja sz...
...tarecon n...
...akkor gy...
...és munk...
...az itt él...
...ségek g...
...energiát...
...állítja. E...
...társalmi...
...zött elő...
...járultak...
...nek hié...
...hog az...
...nálása b...
...vényébe...
...totta el...
...mert in...
...Hiszen...
...teleül...
...igazsá...
...egy or...
...állam...
...kulturá...
...hetőség...
...nens é...
...konzol...
...A tiszt...
...fajvde...
...elemek...
...értékeit...
...haszná...
...vannak...
...apellál...
...minisz...
...ha szer...
...szont a...
...Ez a n...
...lehet a...
...ujra a...
...szociál...
...izgalom...
...lentül